

Nr 517.

Av herr **Gustafsson** i Välsnäs m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 21, med förslag till lag om allmänna vägar m. m.*

Genom proposition nr 21 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga ett förslag till lag om vägdistrikt, avsett att i berörda avseenden träda i stället för nu gällande lagstiftning. Vid utarbetandet av detta förslag har Kungl. Maj:t i viss utsträckning följt det av 1929 års vägsakkunniga den 31 augusti 1932 avgivna betänkande med förslag till lag om allmänna vägar och lag om vägdistrikt m. m.

I flertalet punkter synes det av Kungl. Maj:t sålunda framlagda lagförslaget väl ägnat att ersätta nu gällande lagföreskrifter på ifrågavarande område, men i vissa nedan angivna punkter finna undertecknade motionärer jämkningar vara erforderliga.

Vad först beträffar *skattskyldigheten* finnas enligt vårt förmenande icke tillräckligt bärande skäl för ett fortsättande av det nuvarande förhållandet att skattekonor påförda för fastighetsskatt belastas hårdare (efter 1933 års beslut 50 procent) med vägs katt än skattekonor påförda för kommunal inkomstskatt. Tanken att de till allmänt underhåll antagna vägarna skulle vara till större nytta eller av större intresse för fastighetsägare än för andra skattebetalare kan i varje fall numera icke upprätthållas. Tvärtom torde vintertiden förekomma, att de större vägarna för biltrafikens skull plogas så hårt, att de bliva otjänliga för jordbruksbefolkningens körslor med hästar och kälkar.

Dessutom är förhållandet otvivelaktigt det, att även efter genomförande av full formell skatteutjämning bleve ändock inkomsten av fastighet, i varje fall inkomsten av jordbruksfastighet, ojämförligt tyngre belastad av vägs katt än inkomst av andra inkomstkällor. Den inkomst, efter vilken skattekonor påföras i fråga om fastighet, är ju nämligen icke verklig utan beräknad, och verkställda undersökningar visa, att sedan åtskilliga år inkomsten av jordbruksfastigheterna i verkligheten i medeltal icke kommit upp till ens hälften av beräknade 5 procent. Dessutom måste tagas i betraktande, att inkomst ur andra inkomstkällor än fastighet icke påföres skattekonor för sitt taxerade belopp utan endast för det beskattningsbara beloppet, alltså först sedan betydande avdrag gjorts, under det att sådana avdrag ej göras vid fastställande av underlaget för fastighets-skatt.

Såsom ytterligare skäl för skatteutjämning kan framhållas att sådan ju genomförts i städerna, där gatuhållningen bestrides av stadsförvaltningarna utan att medel anskaffas i annan ordning än för övriga kom-

munala ändamål. Tiden bör nu vara inne för fullständig skatteutjämning även på landsbygden. Många fastigheter på landsbygden åligger vidare en i hög grad betungande *enskild väghållning*, och särskilt för dessa verkar det synnerligen orättvist att dessutom bidra till allmänna väghållningen med högre del än andra skatteobjekt.

Vad därefter angår *rösträtten* ha vi funnit steget från nuvarande förhållanden till det av Kungl. Maj:t föreslagna fullständiga oberoendet av skatteplikten icke på något sätt motiverat. De frågor, som falla under vägstämmas avgörande, äro alltigenom av ekonomisk art, och det kan icke vara lämpligt, att beslutanderätt lämnas åt personer, som äro fullständigt oberoende av och därför i viss grad likgiltiga för beslutens ekonomiska konsekvenser i skatteavseende. För upprätthållande av en ekonomisk skötsel av vägdistriktets angelägenheter och tillvaratagande av skattebetalarnas befogade intressen torde det vidare vara både riktigt och nödvändigt att rösträtten i viss utsträckning bibehålles graderad efter skatteplikten. Även vägsakkunniga ha vidhållit denna princip, men ha för avlösning av nuvarande på vägfyrk grundade system för beskattning och rösträtt föreslagit införande av ett nytt begrepp, vägskattekrona, vilka vägskattekronor sedan sammanföras i grupper om fem och fem till gradering av rösträtten. Då undertecknade, som nedan anförts, föreslå full formell skatteutjämning, föreligger icke behov av införande av begreppet vägskattekrona, utan liksom beskattningen föreslås skola äga rum direkt på grundval av samma skattekronor som förut utgöra underlag för dels allmän kommunalskatt och dels för landstingskatt, föreslå vi även att rösträtten skall beräknas direkt efter dessa samma skattekronor. Såväl i fråga om skatteplikt som rösträtt torde dock böra undantagas den, som påförts mindre än tre skattekronor.

För att icke alltför stor del av beslutanderätten vid val av ombud skall komma att vila på en person föreslå vi till skillnad från nuvarande ordning begränsning av det röstetal, som får tillgodoräknas, till att utgöra högst en tjugonedel av kommunens röstsumma.

Vad angår rätten att få valet utfört efter proportionellt valsystem, ha vi icke funnit de i Kungl. Maj:ts förslag angivna garantierna tillräckliga, utan föreslå vi en annan, enligt vår mening enklare och bättre bestämmelse.

I betraktande av att de vägdistriktens tillkommande bidragen av statsmedel numera täcka den övervägande delen av vägdistriktens utgifter, torde Kungl. Maj:ts förslag, att en av vägstyrelsens ledamöter skall utses av länsstyrelsen, vara motiverat. Även den av länsstyrelsen utsedde ledamoten bör dock uppfylla de för övriga ledamöter i vägstyrelsen uppställda villkor beträffande mantalsskrivningsort.

Kungl. Maj:ts förslag att vägstyrelsebeslut, mot vilket den av länsstyrelsen utsedde ledamoten låtit till protokollet anteckna avvikande mening, skall underställas länsstyrelsen för prövning och avgörande, synes

oss i alltför hög grad förskjuta det verkliga avgörandet av vägdistriktens angelägenheter från vägstyrelsen till länsstyrelsen, varför vi föreslå denna bestämmelses borttagande.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen i stället för motsvarande punkter i Kungl. Maj:ts förslag ville för sin del antaga nedanstående förslag.

§ 7.

För utövande av vägdistriktets beslutanderätt skola ombud för de till distriktet hörande kommunerna sammanträda å vägstämman.

Ombuden jämte suppleanter för dem väljas å kommunalstämma. Valet förrättas under tiden från och med den 1 september till och med den 15 november. Rösträtt vid sådant val tillkommer envar som jämlikt näst föregående års taxeringslängder är skyldig att utgöra vägs katt till distriktet. En var röstberättigad äger en röst för varje honom påförd full skattekrone, dock må ingen, för egen del eller på grund av fullmakt, tillsammans taget tillgodoräknas röstetal överstigande $\frac{1}{20}$ av hela det antal skattekronor, för vilket vägs katt påförts inom kommunen enligt angivna taxeringslängder.

Rösträtt må icke utövas av den, som häftar för honom påförd vägs katt till distriktet, vilken förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren.

§ 8.

Antalet ombud bestämmes i förhållande till folkmängden sålunda att en var kommun utser ett ombud för varje påbörjat befolkningstal av 2,000 eller det lägre tal, som må erfordras för att antalet ombud för hela vägdistriktet skall uppgå till minst 10. Därest kommuns befolkningstal överstiger 10,000, vare det antal ombud, som av kommunen skall utses, ändock begränsat till 5.

Det ankommer på länsstyrelsen att i god tid före valet för en var kommun fastställa antalet ombud.

Varje kommun utser suppleanter till lika antal som ombud samt därutöver ytterligare en suppleant.

§ 9.

Val av ombud jämte suppleanter skall i kommun, som utser två eller flera ombud, vara proportionellt, därest så begäres av minst 10 vid valet valberättigade personer.

Beträffande förfarandet vid sådant val skall gälla vad om annat proportionellt val å kommunalstämma är stadgat, där ej avvikelse betingas

av bestämmelsen i § 7 om röstvärdets beräkning. Sedan valsedel avlämnats, skall ordföranden omedelbart å dess baksida tydligt anteckna det röstvärde, som tillkommer valsedeln.

Sker ej valet proportionellt skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas.

§ 10.

Valbar till ombud eller suppleant är en var inom kommunen boende man eller kvinna, som är röstberättigad vid sådant val.

Ombud eller suppleant kan ej den vara som:

a) — — — tjänstgjort såsom ombud.

§ 32.

I avseende å valbarhet, obehörighet och rätt till avsägelse skall vad i 10 § är stadgat angående ombud å vägstämman äga motsvarande tillämpning beträffande ledamot och suppleant i vägstyrelsen.

Följande personer må icke vara ledamöter eller suppleanter i vägstyrelsen: landshövding, landssekreterare, landskamrerare, länsassessor, vägingenjör, ledamot av vägnämnd, domare eller allmän åklagare i orten, ej heller den, som är anställd av styrelsen eller eljest inför denna redovisningsskyldig.

§ 55.

Skyldighet att utgöra vägskatt skall med den i 56 § stadgade inskränkning åligga en var som jämlikt senast fastställda taxeringslängden är inom vägdistriktet skattskyldig till allmän kommunalskatt.

Vägskatt utgöres av skattskyldig i förhållande till det antal skatte-kronor och skatteören, som enligt kommunalskattelagen påförts honom såsom underlag för allmän kommunalskatt.

§ 56.

Fysisk person, som för kommunal inkomstskatt i hemortskommunen påförts mindre än tre skatte-kronor, vare befriad från skyldighet att för dem utgöra vägskatt. Beträffande äkta makar skall, därest de i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt icke äro att anse såsom av varandra oberoende skattskyldiga, befrielse enligt vad nyss sagts äga rum, allenast om makarna påförts sammanlagt mindre än tre skatte-kronor.

§ 62.

Underställning såsom i § 61 sägs skall ske jämväl i fråga om vägstyrelsens beslut, om:

a) beslutet avser upplåtande av vägarbete på entreprenad, såframt arbetet innefattar en väsentlig del av väghållningen å den vägsträcka, som detsamma avser,

b) beslutet avser tillsättande av befattningshavare för tillsyn å eller ledning av väghållningen.

Vid prövning av sålunda underställt beslut äger länsstyrelsen förordna i saken efter ty prövas lämpligast.

Över vägrad fastställelse må vägstyrelsen föra klagan hos Konungen.

Stockholm den 1 februari 1934.

John Gustafsson

i Välsnäs.

Ernst V. Olsson.

T. V. Lundell.

Ludwig Brännström.

Arthur Gustafson

i Kasenberg.

